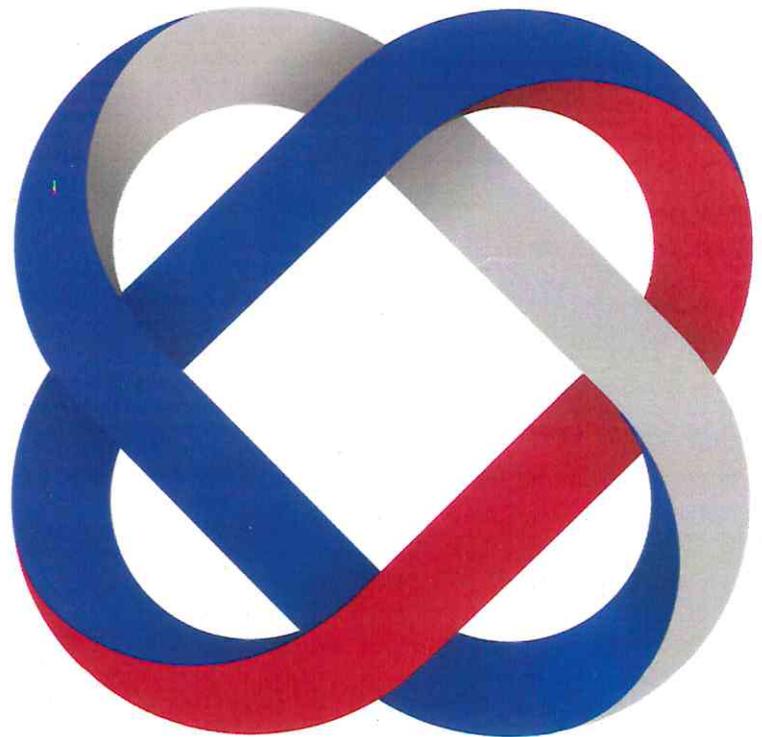

**Ֆինանսական հաշվետվություններ և
Անկախ աուդիտորի եզրակացություն**

**«Արմենիան Քարդ» փակ բաժնետիրական
ընկերություն**

31 դեկտեմբերի 2018թ.

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն	3
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	6
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն	8
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	9
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	10
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	12

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

Գրանթ Թորնթոն ՓԲԸ
ՀՀ, ք. Երևան 0012
Վաղարշյան 8/1
Հ. + 374 10 260 964
Ֆ. + 374 10 260 961

Grant Thornton CJSC
8/1 Vagharshyan Str.
0012 Yerevan, Armenia
T + 374 10 260 964
F + 374 10 260 961

«Արմենիան Քարդ» փակ բաժնետիրական ընկերության բաժնետերերին

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Արմենիան Քարդ» փակ բաժնետիրական ընկերության (Ընկերություն) ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը՝ առ 31 դեկտեմբերի 2018թ., ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, ներառյալ հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփ նկարագիրը:

Մեր կարծիքով՝ կից ֆինանսական հաշվետվությունները տալիս են Ընկերության՝ 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի և նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքների ու դրամական հոսքերի ճշմարիտ և իրական պատկերը՝ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ-ներ):

Կարծիքի հիմքեր

Մենք աուդիտն անցկացրել ենք աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ՄՄՍ-ներ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ նկարագրված է այս եզրակացության՝ «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Ընկերությունից՝ համաձայն Հաշվապահների էթիկայի միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված «Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի էթիկայի կանոնագրքի» (ՀԷՄՍԽ կանոնագիրք), և պահպանել ենք էթիկայի այլ պահանջները՝ համաձայն ՀԷՄՍԽ կանոնների և Հայաստանի Հանրապետությունում ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտին վերաբերող էթիկայի պահանջների: Մենք համոզված ենք, որ ձեռք ենք բերել բավարար համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում ներգրավված անձանց պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ-ների համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման և այնպիսի ներքին վերահսկողության համար, որը, ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Ընկերության՝ անընդհատ գործելու հնարավորությունը գնահատելու համար, համապատասխան դեպքերում անընդհատության հետ կապված հարցերը բացահայտելու և կազմակերպության գործունեության անընդհատության ենթադրության հիման վրա հաշվետվությունները պատրաստելու համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ղեկավարությունը մտադիր է լուծարել Ընկերությունը, ընդհատել դրա գործունեությունը կամ, երբ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում ներգրավված անձիք պատասխանատու են Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման գործընթացը վերահսկելու համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով զերծ են էական խեղաթյուրումներից՝ անկախ դրանց՝ խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորի եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՍ-ներին համապատասխան իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումը, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի արդյունքում և համարվում են էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք առանձին կամ միասին վերցրած կազդեն ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների՝ այդ ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՍ-ների համաձայն իրականացրած աուդիտի ողջ ընթացքում մենք կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում ենք մասնագիտական կասկածամտություն: Բացի այդ, մենք.

- Հատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար ու համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին վերահսկողության համակարգի չարաշահում:
- Ձեռք ենք բերում աուդիտին վերաբերող ներքին վերահսկողության մասին պատկերացում՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու և ոչ թե Ընկերության ներքին վերահսկողության

արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:

- Գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման կիրառված քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և կից բացահայտումների խելամտությունը:
- Եզրահանգումներ ենք կատարում ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և, հիմնվելով ձեռքբերված աուդիտորական ապացույցների վրա, գնահատում ենք՝ արդյոք առկա է դեպքերի կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որը կարող է նշանակալի կասկած հարուցել Ընկերության անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, ապա մեզանից պահանջվում է աուդիտորի եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե այդպիսի բացահայտումները բավարար չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր եզրակացության ամսաթիվը ձեռքբերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Սակայն ապագա դեպքերը կամ իրավիճակները կարող են ստիպել Ընկերությանը դադարեցնել անընդհատության հիմունքի կիրառումը:
- Գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ բացահայտումները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:

Այլ հարցերի հետ մեկտեղ մենք տեղեկացնում ենք կառավարման օղակներում ներգրավված անձանց աուդիտի առաջադրանքի պլանավորված շրջանակների և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի մասին, ներառյալ ներքին վերահսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունները:

Գագիկ Գյուլբուդադյան
Տնօրեն

Արմեն Հովհաննիսյան

Առաջադրանքի պատասխանատու

18 փետրվարի 2019թ.

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

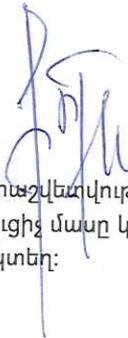
Հազար դրամ		31 դեկտեմբերի 2018թ.	31 դեկտեմբերի 2017թ.
	Ծանոթ.		
Ակտիվներ			
<i>Ոչ ընթացիկ ակտիվներ</i>			
Հիմնական միջոցներ	6	839,283	876,721
Ոչ նյութական ակտիվներ	7	537,634	584,479
Ներդրումային արժեթղթեր	9	139,901	112,328
Տրված կանխավճարներ		7,530	7,530
		<u>1,524,348</u>	<u>1,581,058</u>
<i>Ընթացիկ ակտիվներ</i>			
Պաշարներ	10	7,977	8,082
Հետաձգված ծախսեր	11	57,861	49,018
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	12	172,184	102,089
Մնացորդներ դրամարկղում և բանկերում	13	335,964	281,629
		<u>573,986</u>	<u>440,818</u>
Ընդամենը ակտիվներ		<u><u>2,098,334</u></u>	<u><u>2,021,876</u></u>

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար դրամ	Ծանոթ.	2018թ.	2017թ.
Սեփական կապիտալ և պարտավորություններ			
Կապիտալ և պահուստներ			
Բաժնետիրական կապիտալ	14.1	971,448	971,448
Պահուստային կապիտալ	14.3	376,968	376,968
Իրական արժեքի պահուստ	14.4	97,663	75,605
Կուտակված շահույթ		526,753	451,602
		<u>1,972,832</u>	<u>1,875,623</u>
Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ			
Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ	15	10,414	10,973
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	8	18,134	12,959
		<u>28,548</u>	<u>23,932</u>
<i>Ընթացիկ պարտավորություններ</i>			
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	16	96,954	122,321
		<u>96,954</u>	<u>122,321</u>
Ընդամենը պարտավորություններ		125,502	146,253
		<u>125,502</u>	<u>146,253</u>
Ընդամենը սեփական կապիտալ և պարտավորություններ		<u>2,098,334</u>	<u>2,021,876</u>

Ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են 2019թ. փետրվարի 18-ին:

Իշխան Մխիթարյան
Գործադիր տնօրեն

Հայկ Ժամկոչյան
Գլխավոր հաշվապահ

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս Ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 12-րդ մինչև 45-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն

Հազար դրամ	Ծանոթ	Ծանոթ	
		2018թ.	2017թ.
Հասույթ	17	1,569,509	1,367,470
Վաճառքի հնքնարժեք	18	(1,298,489)	(1,151,774)
Համախառն շահույթ		271,020	215,696
Այլ եկամուտ		10,143	7,804
Իրացման ծախսեր		(2,823)	(4,674)
Վարչական ծախսեր	19	(177,773)	(153,958)
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների օտարումից օգուտ/(վնաս)		(9,154)	14,666
Այլ ծախսեր		(6,204)	(7,550)
Գործառնական գործունեությունից շահույթ		85,209	71,984
Ֆինանսական եկամուտ	20	18,950	12,890
Զուտ եկամուտ/(վնաս) արտարժույթային գործառնություններից		(376)	1,865
Շահույթ մինչև հարկերը		103,783	86,739
Շահութահարկի գծով ծախս	21	(28,632)	(24,560)
Տարվա շահույթ		75,151	62,179
<i>Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք</i>			
<i>Հոդվածներ, որոնք հետագայում չեն վերադասակարգվում շահույթում կամ վնասում</i>			
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող բաժնային գործիքների վերագնահատումից օգուտ		27,573	-
Վերադասակարգվող հոդվածներին վերաբերող շահութահարկ		(5,515)	-
		22,058	-
<i>Հոդվածներ, որոնք հետագայում կվերադասակարգվեն շահույթին կամ վնասին</i>			
<i>Իրական արժեքի պահուստի շարժ (վաճառքի համար մատչելի)</i>			
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի զուտ փոփոխություն		-	35,729
Շահութահարկ		-	(7,146)
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների գծով զուտ օգուտ		-	28,583
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք		97,209	90,762

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 12-ից մինչև 45-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

Հազար դրամ	Բաժնե- տիրական կապիտալ	Պահու- տային կապիտալ	Իրական արժեքի պահուստ	Կուտակված շահույթ	Ընդամենը
2017թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	971,448	376,968	47,022	389,423	1,784,861
Տարվա շահույթ	-	-	-	62,179	62,179
Տարվա այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք					
Իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակված զուտ օգուտ	-	-	35,729	-	35,729
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ	-	-	(7,146)	-	(7,146)
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	28,583	62,179	90,762
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	971,448	376,968	75,605	451,602	1,875,623
Տարվա շահույթ	-	-	-	75,151	75,151
Տարվա այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք					
Իրական արժեքի՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող բաժնային գործիքների զուտ փոփոխություն	-	-	27,573	-	27,573
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ	-	-	(5,515)	-	(5,515)
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	22,058	75,151	97,209
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	971,448	376,968	97,663	526,753	1,972,832

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 12-ից մինչև 45-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

Հազար դրամ	2018թ.	2017թ.
<i>Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր</i>		
Տարվա շահույթ	75,151	62,179
<i>Ճշգրտումներ՝</i>		
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	272,674	241,877
Հիմնական միջոցների օտարումից զուտ (օգուտ)/վնաս	9,154	(14,666)
Շահութահարկի գծով ծախս	28,632	24,560
Շնորհներից եկամուտ	(559)	(823)
Ֆինանսական եկամուտ	(7,433)	(6,534)
Փոխարժեքային տարբերությունից (օգուտ)/վնաս	376	(1,865)
<i>Գործառնական շահույթ/(վնաս) նախքան շրջանառու կապիտալի փոփոխությունները</i>	<i>377,995</i>	<i>304,728</i>
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի փոփոխություն	(70,095)	(32,868)
Պաշարների փոփոխություն	105	58,380
Հետաձգված ծախսերի փոփոխություն	(8,843)	(2,010)
Կանխավճարների փոփոխություն	-	(330)
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերի փոփոխություն	(25,367)	37,818
<i>Գործառնական գործունեությունից ստացված դրամական միջոցներ</i>	<i>273,795</i>	<i>365,718</i>
Վճարված շահութահարկ	(28,972)	(10,141)
<i>Գործառնական գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ</i>	<i>244,823</i>	<i>355,577</i>

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար դրամ	2018թ.	2017թ.
<i>Ներդրումային գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր</i>		
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում	(202,142)	(519,752)
Հիմնական միջոցների վաճառքից մուտքեր	4,597	30,560
Ստացված շահաբաժիններ	7,433	6,534
<i>Ներդրումային գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ</i>	<u>(190,112)</u>	<u>(482,658)</u>
Դրամարկղում և բանկերում մնացորդների զուտ աճ/(նվազում)	54,711	(127,081)
Արտարժույթի փոխարժեքի ազդեցությունը դրամական միջոցների վրա	(376)	1,865
Դրամարկղում և բանկերում մնացորդներ տարվա սկզբում	281,629	406,845
Դրամարկղում և բանկերում մնացորդներ տարվա վերջում	<u>335,964</u>	<u>281,629</u>

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 12-ից մինչև 45-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1 Գործառնությունների բնույթը և ընդհանուր տեղեկատվություն

«Արմենիան Քարդ» ՓԲԸ-ն (Ընկերություն) հիմնադրվել է Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի և տասը առևտրային բանկերի կողմից՝ 2000թ-ի մարտին՝ Հայաստանի Հանրապետության բանկային ոլորտում նոր վճարահաշվարկային համակարգի ներդրման և զարգացման նպատակով:

1990-ական թվականներին Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը համակարգի ստեղծման ծրագիր է ներկայացրել ԱՄՆ-ի Միջազգային Զարգացման Գործակալությանը: Նախագիծը հաստատվել է ԱՄՆ-ի Միջազգային Զարգացման Գործակալության կողմից և 1999թ-ին ԱՄՆ-ի Կառավարության և ՀՀ կենտրոնական բանկի միջև ստորագրվել է «Հուշագիր մտադրությունների մասին»:

Ընկերության ստեղծման նպատակն է Հայաստանի Հանրապետությունում պլաստիկ քարտերով հաշվարկների միասնական համակարգի ստեղծումը, որը պետք է ապահովի ապրանքների և մատուցվող ծառայությունների դիմաց անկանխիկ վճարումների իրականացումը պլաստիկ քարտերով:

Ընկերությունը մատուցում է ծառայությունների փաթեթ, որը հնարավորություն է տալիս առևտրային բանկերին թողարկել և սպասարկել ArCa Classic, ArCa Gold, ArCa Business, ArCa Affinity, ArCa Co-branded, ArCa Debit, ArCa Platinum քարտեր՝ օգտվելով պրոցեսինգային կենտրոնի ժամանակակից տեխնիկական, տեխնոլոգիական և ծրագրային հնարավորություններից, ինչպես նաև Ընկերության մասնագիտական օժանդակությունից:

Ընկերությունն իր գործունեության ընթացքում իրականացնում է՝

- պլաստիկ քարտերով վճարումների միասնական համակարգի (հետագայում՝ «Համակարգ») ստեղծում և ընդհանուր ղեկավարում,
- համակարգի շրջանակներում թողարկված քարտերով կատարված գործառնությունների (գործարքների) պրոցեսինգ,
- միջազգային վճարային համակարգերի քարտերի սպասարկում (մարշրուտիզացիա և/կամ մշակում տեղում) և թողարկում,
- միջազգային և տեղական վճարային համակարգերի քարտերով կատարված գործարքների տվյալների համապատասխան մշակում (մարշրուտիզացիա կամ մշակում տեղում),
- ATM-երից (բանկոմատներ) և POS-երից (քարտերի սպասարկման կետեր) տվյալների հավաքագրում և դրանց մշակում,
- ATM-երի և POS-երի տեղադրում, տեխնիկական սպասարկում,
- քարտերի պերսոնալիզացիա (էլեկտրոնային, գրաֆիկական, մեխանիկական), և այլն:

Ընկերությունը հանդիսանում է MasterCard միջազգային վճարային, Visa, American Express և Diners Club International համակարգերի պրոցեսինգային ծառայությունների մատուցող կենտրոն, ինչպես նաև հանդիսանում է MasterCard միջազգային վճարային համակարգի լիիրավ անդամ:

Ընկերության բաժնետերերն են հանդիսանում Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը և Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կողմից լիցենզավորված առևտրային բանկեր (տես ծանոթ. 14):

Ընկերության իրավաբանական հասցեն է՝ ՀՀ, ք. Երևան, Գարեգին Նժդեհի փող. 32/1:
Ընկերության գործունեության հասցեն է՝ ՀՀ, ք. Երևան, Մ.Խորենացու 15, Էլիտ Պլազա բիզնես-կենտրոն:

2018թ. Ընկերության աշխատողների տարեկան միջին թիվը կազմել է 80 (2017թ.՝ 75):

2 Գործարար միջավայր

Հայաստանում շարունակական բնույթ են կրում իրականացվող քաղաքական ու տնտեսական բարեփոխումները, և իրավական, հարկային ու օրենսդրական համակարգերի զարգացումը: Հայաստանի տնտեսության ապագա կայունությունը և զարգացումը մեծապես կախված է այս բարեփոխումներից, ինչպես նաև Եվրասիական Տնտեսական Միությունում զարգացումներից, որի հետ շարունակվում է ՀՀ տնտեսության ինտեգրումը:

Ընկերության ղեկավարությունը կարծում է, որ ընթացիկ պայմաններում իրականացվում են համապատասխան միջոցառումներ Ընկերության տնտեսական կայունությունն ապահովելու նպատակով:

3 Պատրաստման հիմքերը

3.1 Համապատասխանություն

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) համաձայն, ինչպես հրապարակվել է Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) կողմից: Հաշվետվությունները պատրաստվել են՝ հիմնվելով այն գնահատման վրա, որ Ընկերությունն իր գործունեությունն իրականացնում է անընդհատության սկզբունքից ելնելով:

3.2 Ճանաչման հիմքեր

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի սկզբունքով, բացառությամբ որոշ ֆինանսական գործիքների, որոնք ներկայացված են իրական արժեքով:

3.3 Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը հայկական դրամն է (դրամ), որն էլ հանդիսանում է Ընկերության գործառնական արժույթը, քանի որ այն լավագույնս արտացոլում է ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Ընկերության գործարքների տնտեսական բովանդակությունը:

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են հայկական դրամով, քանի որ, ղեկավարության համոզմամբ, այս արժույթն առավել օգտակար է Ընկերության ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների համար: Դրամով ներկայացված ամբողջ ֆինանսական տեղեկատվությունը կլորացված է մինչև մոտակա հազար միավորը:

3.4 Գնահատումների և դատողությունների կիրառում

ՖՀՄՍ-ին համապատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որպեսզի Ընկերության ղեկավարությունը կարևոր գնահատումներ և ենթադրություններ կատարի, որոնք ազդեցություն են գործում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների գումարների, ինչպես նաև հաշվետու տարվա եկամուտների և ծախսերի գումարների վրա: Առավել մեծ դատողություն պահանջող և բարդություն ներկայացնող էական ոլորտները, կամ այն ոլորտները, որտեղ ենթադրություններն ու գնահատումներն էական են ֆինանսական հաշվետվությունների համար, բացահայտված են ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություն 22-ում:

3.5 Նոր և վերանայված ստանդարտների ընդունում

Ընթացիկ տարում Ընկերությունն ընդունել է իր գործունեության համար կիրառելի և 2018թ. հունվարի 1-ից սկսվող ժամանակաշրջանների համար ուժի մեջ մտած բոլոր նոր և վերանայված ստանդարտները և մեկնաբանությունները, որոնք հրապարակվել են Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի (ՀՀՄՄԽ) և ՀՀՄՄԽ-ի Մեկնաբանման կոմիտեի (ՄԿ) կողմից:

Նշված փոփոխությունների բնույթը և ազդեցությունը բացահայտված են ստորև: Չնայած այս նոր ստանդարտները և փոփոխությունները առաջին անգամ կիրառելի են 2018թ. ընթացքում, դրանք էական ազդեցություն չեն ունեցել Ընկերության տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Նոր և վերանայված ստանդարտներ և մեկնաբանություններ, որոնք կիրառելի են 2018թ. հունվարի 1-ից և դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար

ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ»

ՖՀՄՍ 9-ը փոխարինում է ՀՀՄՍ 39-ին «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը»: Նոր ստանդարտն ընդարձակ փոփոխություններ է ներկայացնում ՀՀՄՍ 39-ի ուղեցույցում ֆինանսական ակտիվների դասակարգման և չափման վերաբերյալ և ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման նոր «կանխատեսվող վարկային կորուստներ» մոդելը:

ՖՀՄՍ 9-ը կիրառելիս Ընկերությունն օգտվել է անցումային ազատման հնարավորությունից և ընտրել է նախորդ ժամանակաշրջանները չվերաներկայացնելու մոտեցումը: Դասակարգման, չափման և արժեզրկման ժամանակ ՖՀՄՍ 9-ի կիրառումից տարբերություններ չեն առաջացել:

ՖՀՄՍ 9-ի կիրառումը ազդեցություն է ունեցել հետևյալ բնագավառների վրա.

- Նախկինում ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն որպես վաճառքի համար մատչելի ներդրում դասակարգված ցուցակված սեփական կապիտալի արժեթղթերում ներդրումները MasterCard-ի սեփական կապիտալում ներդրումները այժմ չափվում են իրական արժեքով՝ փոփոխությունները ներառելով այլ համապարփակ արդյունքում (տես ծանոթագրություն 5):
- Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում՝ կիրառելով ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդելը: Սա ազդեցություն է ունենում Ընկերության առևտրային դեբիտորական պարտքերի վրա: ՖՀՄՍ 15-ից առաջացող պայմանագրային ակտիվների և առևտրային դեբիտորական պարտքերի համար Ընկերությունը կիրառում է գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների ճանաչման պարզեցված մոդելը, քանի որ այս ակտիվները չեն պարունակում էական ֆինանսական բաղադրիչ (տես ծանոթագրություն 12):

ՖՀՄՍ 15 «Հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթ»

ՖՀՄՍ 15-ը և դրա հետ կապված ՖՀՄՍ 15-ի հստակեցումները (այսուհետ ՖՀՄՍ 15) փոխարինում է ՀՀՄՍ 18-ը «Հասույթ», ՀՀՄՍ 11-ը «Կառուցման պայմանագրեր» և հասույթի հետ կապված որոշ այլ մեկնաբանություններ: Նոր ստանդարտը կիրառվել է հետընթաց առանց վերաներկայացման՝ սկզբնական կիրառման կուտակային ազդեցությունը ճանաչելով որպես 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ կուտակված արդյունքի սկզբնական մնացորդի ճշգրտում:

ՖՀՄՍ 15-ի կիրառումը հիմնականում ազդել է հետևյալ բնագավառների վրա.

- Դրամական միջոցների և այլ արժեքների հավաքագրումից եկամուտ

ՖՀՄՍ 15-ի սկզբնական կիրառումից կուտակված արդյունքի սկզբնական մնացորդի ճշգրտում չի եղել:

ՖՀՄՄԿ 22 «Արդարաժողով գործարքներ և կանխավճարներ»

ՖՀՄՄԿ 22-ը պարզաբանում է, թե ինչ փոխարժեքով պետք է իրականացվի փոխարկումը, երբ վճարումները կատարվել կամ ստացվել են նախքան համապատասխան ակտիվը կամ եկամուտը ստանալը, կամ ծախսը կատարելը:

ՖՀՄՄԿ 22-ն անդրադառնում է այս հարցին՝ պարզաբանելով, որ համապատասխան ակտիվի, ծախսի կամ եկամտի (կամ դրանց մի մասի) սկզբնական ճանաչման փոխարժեքը որոշելիս գործարքի ամսաթիվ է համարվում այն ամսաթիվը, երբ Ընկերությունը սկզբնապես ճանաչում է կանխավճարի վճարումից կամ ստացումից առաջացած ոչ դրամային ակտիվը կամ պարտավորությունը:

Եթե կանխավճարները վճարվել կամ ստացվել են բազմակի անգամ, Ընկերությունը պետք է գործարքի ամսաթիվ որոշի կանխավճարի յուրաքանչյուր վճարման կամ ստացման համար:

Ստանդարտներ, փոփոխություններ և մեկնաբանություններ գործող ստանդարտների վերաբերյալ, որոնք դեռևս չեն գործում և նախօրոք չեն ներդրվել Ընկերության կողմից

Այս ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման ամսաթվի դրությամբ Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) կողմից թողարկվել են որոշակի նոր ստանդարտներ, փոփոխություններ և մեկնաբանություններ գործող ստանդարտների վերաբերյալ, որոնք սակայն դեռևս չեն գործում և նախօրոք չեն ներդրվել [Խմբի/Ընկերության] կողմից:

Ղեկավարությունը կանխատեսում է, որ բոլոր կիրառելի հրապարակումները կներդրվեն Ընկերության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունում սկսած հրապարակման ուժի մեջ մտնելու ամսաթվին հաջորդող առաջին իսկ ժամանակաշրջանից: Ստորև ներկայացված է տեղեկատվություն նոր ստանդարտների, փոփոխությունների և մեկնաբանությունների վերաբերյալ, որոնք նախատեսվում է, որ կիրառելի կլինեն Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների համար: Որոշ այլ նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ թողարկվել են, սակայն չի ակնկալվում, որ դրանք Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա էական ազդեցություն կունենան:

ՖՀՄՍ 9 (Փոփոխություններ) «Ֆինանսական գործիքներ. կանխավճարների առանձնահատկությունները՝ բացասական փոխհատուցմամբ»

ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն պարտքային գործիքը կարող է չափվել ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ արդյունքում, պայմանով, որ պայմանագրային դրամական հոսքերը հանդիսանում են «միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսների վճարումներ» (SPPI չափանիշ) և գործիքը պահվում է այդ դասակարգմանը համապատասխանող բիզնես մեդելի շրջանակներում: ՖՀՄՍ 9-ի փոփոխությունները պարզաբանում են, որ ֆինանսական ակտիվը բավարարում է SPPI չափանիշին՝ անկախ որևէ իրադարձությունից կամ հանգամանքից, որը պատճառ է հանդիսանում պայմանագրի վաղաժամ դադարեցման համար և անկախ նրանից, թե պայմանագրի վաղաժամ դադարեցման պատճառով որ կողմն է վճարում կամ ստանում համապատասխան փոխհատուցում:

Փոփոխությունները պետք է կիրառվեն հետընթաց և ուժի մեջ են մտնում 2019թ. հունվարի 1-ից: Թույլատրվում է ստանդարտի վաղաժամկետ կիրառումը: Ընկերության ղեկավարությունը դեռևս չի գնահատել այս փոփոխությունների ազդեցությունը սույն [համախմբված] ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՖՀՄՍ 16 «Վարձակալություն»

ՖՀՄՍ 16-ում ներկայացված են վարձակալության հաշվառման նոր պահանջներ և փոփոխություններ: ՖՀՄՍ 16-ը սահմանում է, որ վարձակալները պետք է հաշվառեն

վարձակալությունները «հաշվապահական հաշվեկշռում»՝ ճանաչելով «օգտագործման իրավունքը» որպես ակտիվ և վարձակալության գծով համապատասխան պարտավորությունը: Մինևույն ժամանակ ՖՀՄՍ 16-ը՝

- փոփոխում է վարձակալության սահմանումը,
- սահմանում է ակտիվի և պարտավորության հաշվառման պահանջներ, այդ թվում՝ դրանց այնպիսի առանձնահատկությունների, ինչպիսիք են ոչ-վարձակալական տարրերը, փոփոխվող վարձակալական վճարները և արտոնյալ (օպցիոն) ժամանակաշրջանները;
- ազատման հնարավորություն է տալիս կարճաժամկետ վարձակալությունների և ցածրարժեք ակտիվների համար,
- փոփոխում է «վաճառք հետադարձ վարձակալությամբ» պայմանավորվածությունների հաշվառումը,
- մեծապես պահպանում է ՀՀՄՍ 17-ի մոտեցումը՝ վարձատուների հաշվառման մասով,
- ներկայացնում է նոր բացահայտման պահանջներ:

ՖՀՄՍ 16-ը ուժի մեջ է մտնում 2019թ. հունվարի 1-ին և դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար: Թույլատրվում է ստանդարտի վաղաժամկետ կիրառումը: Ընկերության ղեկավարությունը դեռևս չի գնահատել ՖՀՄՍ 16-ի ազդեցությունը սույն ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՖՀՄՄԿ 23 «Շահութահարկով հարկման մոտեցումների վերաբերյալ անորոշություն»

ՖՀՄՄԿ 23-ը տրամադրում է ուղեցույց այն բանի վերաբերյալ, թե ինչպես արտացոլել ՀՀՄՍ 12-ի համաձայն հարկերի հաշվառման մեջ անորոշությունների ազդեցությունը, մասնավորապես. (ա) արդյոք անորոշ հարկային մոտեցումները պետք է դիտարկվեն առանձին, (բ) ենթադրություններ հարկային մարմինների ստուգումների վերաբերյալ, (գ) հարկվող շահույթի (հարկային վնասի), հարկման բազաների, չօգտագործված հարկային վնասների, չօգտագործված հարկային կրեդիտների, ինչպես նաև հարկի դրույքաչափերի որոշում, և (դ) փաստերի և հանգամանքների փոփոխությունների ազդեցությունը:

ՖՀՄՄԿ 23-ը ուժի մեջ է մտնում 2019թ. հունվարի 1-ին և դրանից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Թույլատրվում է ստանդարտի վաղաժամկետ կիրառումը:

Տարեկան բարեփոխումներ՝ 2015-2017թթ. (2017թ. դեկտեմբերին թողարկված)

2015-2017թթ. տարեկան բարեփոխումները մի շարք ՖՀՄՍ-ներում կատարել են որոշ աննշան փոփոխություններ: [Խմբին/Ընկերությանը] վերաբերող փոփոխությունները ամփոփված են ստորև.

ՀՀՄՍ 12 «Շահութահարկ. որպես սեփական կապիտալի տարր դասակարգված գործիքների վճարման հետ կապված հարկային հետևանքները»

ՀՀՄՍ 12-ի փոփոխությունները պարզաբանում են, որ դիվիդենդների հետ կապված հարկային հետևանքները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, համապարփակ արդյունքում կամ սեփական կապիտալում՝ ելնելով նրանից, թե ընկերությունը որտեղ է սկզբնապես ճանաչել այդ գործարքները կամ իրադարձությունները:

ՀՀՄՍ 12-ը ուժի մեջ է մտնում 2019թ. հունվարի 1-ին և դրանից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Թույլատրվում է ստանդարտի վաղաժամկետ կիրառումը:

ՀՀՄՍ 23 «Փոխառության ծախսումներ. կապիտալացման ենթակա փոխառության ծախսումներ»

ՀՀՄՍ 23-ի 14-րդ հոդվածը հստակեցնում է, թե ինչպես որոշել փոխառության ծախսերի այն գումարը, որը ենթակա է կապիտալացման, երբ ընկերությունը ստանում է ընդհանուր նպատակների համար փոխառու միջոցներ և օգտագործում է դրանք որակավորվող ակտիվ ձեռք բերելու համար:

ՀՀՄՍ 23-ը պահանջում է, որ ընդհանուր նպատակների համար ստացված փոխառու միջոցները որոշելիս ընկերությունը բացառի «փոխառությունները, որոնք ստացվել են հատուկ որակաորվող ակտիվ ձեռք բերելու համար»: ՀՀՄՍ-ն դիտարկել է, որ ընկերությունները կարող են սխալ մեկնաբանել այս բառերը՝ ենթադրելով, որ ընդհանուր նպատակով ստացված փոխառու միջոցներից անհրաժեշտ է բացառել այն փոխառու միջոցների մնացորդները, որոնք սկզբնապես ստացվել էին հատուկ որակավորվող ակտիվ ձեռք բերելու համար, որն այժմ պատրաստ է նպատակային օգտագործման կամ վաճառքի համար:

Այսպիսով, փոփոխությունները պարզաբանում են, որ երբ որակավորվող ակտիվը պատրաստ է իր նպատակային օգտագործման կամ վաճառքի համար, ընկերությունը պետք է դիտարկի սկզբնապես հատուկ որակավորվող ակտիվ ձեռք բերելու համար ստացված փոխառության մնացորդը որպես ընդհանուր նպատակով ստացված փոխառություն:

Փոփոխությունները ենթակա են կիրառման առաջընթաց (այսինքն՝ միայն այն փոխառության ծախսումների համար, որոնք առաջացել են այս փոփոխություններն առաջին անգամ կիրառելու հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբին կամ դրանից հետո) քանի որ փոխառության ծախսումները հետընթաց կապիտալացնելու համար անհրաժեշտ տեղեկատվության հավաքագրման հետ կապված ծախսերը կարող են էապես գերազանցել ակնկալվող օգուտները:

ՀՀՄՍ 23-ը ուժի մեջ է մտնում 2019թ. հունվարի 1-ին և դրանից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Թույլատրվում է ստանդարտի վաղաժամկետ կիրառումը:

4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

4.1 Արտարժույթ

Արտարժույթով գործարքներ

Ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելիս Ընկերության համար գործառնական արժույթից տարբեր այլ արժույթով իրականացված գործարքները գրանցվում են գործարքի օրվա դրությամբ Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական բանկի (ՀՀ ԿԲ) կողմից հրապարակված փոխարժեքով: Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են՝ կիրառելով հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ՀՀ ԿԲ կողմից հրապարակված փոխարժեքը:

	2018թ. դեկտեմբերի 31	2017թ. դեկտեմբերի 31
ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	483.75	483.75
ՀՀ դրամ/1 Եվրո	553.65	553.65

Ոչ դրամային հոդվածները չեն վերահաշվարկվում և չափվում են պատմական արժեքով (հաշվարկվում են՝ օգտագործելով գործարքի օրվա դրությամբ գործող փոխարժեքը), բացառությամբ իրական արժեքով հաշվառվող և արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային հոդվածների, որոնք վերահաշվարկվում են իրական արժեքի չափման օրվա դրությամբ գործող փոխարժեքով:

Արտարժույթով գործարքներից, ինչպես նաև արտարժույթով արտահայտված դրամային հողվածքների վերահաշվարկումից առաջացած փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են ժամանակաշրջանի շահույթում կամ վնասում: Իրական արժեքով արտահայտված ոչ դրամային հողվածքների վերահաշվարկումից առաջացած փոխարժեքային տարբերությունները ներառվում են ժամանակաշրջանի շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն ոչ դրամային հողվածքների վերահաշվարկումից առաջացած տարբերությունների, որոնց վերաբերող շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է ուղղակիորեն սեփական կապիտալում: Նման ոչ դրամային հողվածքների դեպքում շահույթի կամ վնասի ցանկացած փոխարժեքային բաղադրիչ նույնպես ճանաչվում է ուղղակիորեն սեփական կապիտալում:

4.2 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները: Սկզբնական արժեքը ներառում է ձեռքբերման գինը, ներկրման տուրքերը, հարկերը, որոնք ենթակա չեն վերադարձման և ուղղակիորեն վերագրվող ծախսումներ: Երբ հիմնական միջոցների միավորը բաղկացած է տարբեր օգտակար ծառայության ժամկետ ունեցող խոշոր բաղկացուցիչներից, դրանք հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցի առանձին միավորներ:

Հիմնական միջոցի օտարման կամ դուրսգրման հետևանքով առաջացած օգուտը կամ վնասը որոշվում է վաճառքից հասույթի և ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի տարբերությամբ և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Հիմնական միջոցի՝ որպես առանձին ակտիվ հաշվառվող միավորի բաղկացուցչի փոխարինման ծախսումները կապիտալացվում են դուրս գրված բաղկացուցչի հաշվեկշռային արժեքի հետ: Այլ հետագա ծախսումները կապիտալացվում են միայն այն ժամանակ, երբ դրանք ավելացնում են հիմնական միջոցի միավորի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները: Բոլոր այլ ծախսումները, ներառյալ պահպանման և վերանորոգման ծախսումները, ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կատարվելու ժամանակաշրջանում:

Մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում կամ ավելացվում է այլ ակտիվի սկզբնական արժեքին՝ կիրառելով գծային մեթոդը հիմնական միջոցի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում: Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է այն պահից, երբ ակտիվը դառնում է մատչելի՝ իր նպատակային նշանակությամբ օգտագործելու համար: Հիմնական միջոցների գնահատված օգտակար ծառայության ժամկետները ներկայացված են ստորև.

Շենքեր և շինություններ	- 40 տարի
Համակարգչային տեխնիկա	- 5 տարի
Սերվերներ	- 7 տարի
Մեքենաներ, սարքավորումներ	- 8 տարի
Տրանսպորտային միջոցներ	- 10 տարի
Տնտեսական գույք	- 8 տարի
Այլ հիմնական միջոցներ	- 8 տարի:

Քանի որ հողի համար հնարավոր չէ որոշել վերջավոր օգտակար ծառայության ժամկետ, համապատասխան հաշվեկշռային արժեքը չի ամորտիզացվում:

4.3 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները, որոնք ձեռք են բերվել Ընկերության կողմից և ունեն օգտակար ծառայության որոշակի ժամկետ, ներկայացված են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները:

Ամորտիզացիան ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում կամ ավելացվում է այլ ակտիվի սկզբնական արժեքին՝ կիրառելով գծային մեթոդը ոչ նյութական ակտիվի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում:

4.4 Պաշարներ

Պաշարները հաշվառվում են ինքնարժեքից և իրացման զուտ արժեքից նվազագույնով: Իրացման զուտ արժեքը սովորական գործունեության ընթացքում վաճառքի ձևավորվող գինն է՝ հանած համալրման և վաճառքը կազմակերպելու համար անհրաժեշտ ծախսումները: Պաշարների ինքնարժեքը հաշվարկվում է՝ օգտագործելով առաջին մուտք՝ առաջին ելք (ԱՄԱԵ), և ներառում է պաշարների ձեռքբերման, ինչպես նաև դրանք իրենց ներկայիս վիճակին և գտնվելու վայր հասցնելու ծախսերը:

4.5 Ֆինանսական գործիքներ

Ճանաչում, սկզբնական չափում և ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները ճանաչվում են, երբ Ընկերությունը դառնում է ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմ:

Ֆինանսական ակտիվներն ապաճանաչվում են, երբ լրանում են ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները, կամ այն ժամանակ, երբ ֆինանսական ակտիվները բոլոր նշանակալից ռիսկերով ու հատուցումներով փոխանցվում են երրորդ կողմին:

Ֆինանսական պարտավորությունները ապաճանաչվում են, երբ դրանք մարվում են, վճարման ենթակա չեն, չեղյալ են ճանաչվել կամ լրացել է դրանց ուժի մեջ լինելու ժամկետը:

Ֆինանսական ակտիվների դասակարգումը և սկզբնական չափումը

Բոլոր ֆինանսական ակտիվները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի հետ կապված ծախսումները, բացառությամբ այն առևտրային դեբիտորական պարտքերի, որոնք չեն պարունակում էական ֆինանսական բաղադրիչ և չափվում են գործարքի գնով՝ ՖՀՄՍ 15-ի պահանջներին համապատասխան:

Ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ հեջավորման գործիքների բաժանվում են հետևյալ կատեգորիաների.

- Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող
- իրական արժեքով չափվող՝ այլ համապարփակ արդյունքում:

Դասակարգումը բնորոշվում է հետևյալ երկու պարագայով.

- Ընկերության՝ ֆինանսական ակտիվների կառավարման բիզնես մոդելը
- Ֆինանսական ակտիվի՝ պայմանագրային դրամական հոսքերի հատկանիշները

Ֆինանսական ակտիվները սկզբնական ճանաչման ժամանակ վերագրվում են տարբեր կատեգորիաների՝ կախված գործիքի բնույթից և նպատակից: Ֆինանսական գործիքի կատեգորիան համապատասխանեցվում է այն սկզբունքին, որով չափվում է տվյալ գործիքը և այն հանգամանքին, թե արդյոք առաջացող եկամուտը և ծախսերը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, թե այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում: Ընկերության ֆինանսական ակտիվները, ըստ կատեգորիաների ներկայացված են ծանոթագրություն 23.2-ում:

Ընդհանուր առմամբ, Ընկերության բոլոր ֆինանսական ակտիվները ճանաչվում են՝ օգտագործելով վերջնահաշվարկի ամսաթվի հաշվառումը: Ֆինանսական ակտիվների հետ կապված բոլոր ծախսերը և եկամուտները որոնք ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, ներկայացվում են «Ֆինանսական ծախս», «Ֆինանսական եկամուտ» հոդվածներում,

բացառությամբ առևտրային դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման, որը ներկայացվում է «Այլ ծախսեր» հոդվածում:

Ֆինանսական ակտիվների հետագա չափումը

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով, եթե ակտիվները բավարարում են հետևյալ պայմաններին (և չեն դասակարգված որպես իրական արժեքով չափվող՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով) .

- դրանք պահվում են այն բիզնես մոդելի շրջանակներում, որի նպատակն է պահել ֆինանսական ակտիվները և հավաքագրել դրանց հետ կապված պայմանագրային դրամական հոսքերը
- ֆինանսական ակտիվների պայմանագրային պայմանները առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք հանդիսանում են միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսների վճարումներ

Սկզբնական ճանաչումից հետո այս ակտիվները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Այն դեպքերում, երբ զեղչման ազդեցությունը աննշան է, զեղչում չի կատարվում: Ֆինանսական գործիքների այս կատեգորիայում են դասակարգվում Ընկերության դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները, առևտրային դեբիտորական պարտքերը և այլ դեբիտորական պարտքերի մեծամասնությունը:

Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով հաշվառվող բաժնային գործիքներ

Բաժնային գործիքներում կատարվող ներդրումների սկզբնական ճանաչման ժամանակ Ընկերությունը կարող է անշրջելիորեն որոշել ներկայացնել իրական արժեքի հետագա փոփոխություններն այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում:

ՀՀՄՍ 39-ի համձայն վաճառքի համար մատչելի դասակարգված ֆինանսական ակտիվներ (համեմատական ժամանակաշրջան)

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները ոչ աճանցյալ ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք կամ դասակարգված են այս կադեգորիայում կամ չեն բավարարում ֆինանսական ակտիվների այլ կատեգորիաներում դասակարգվելու պայմաններին (իրական արժեքով չափվող՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով, կամ մինչև մարման ժամկետը պահվող և փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր): Ընկերության՝ վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները ներառում են ցուցակված սեփական կապիտալի արժեթղթերը, պարտատոմսերը և ներդրումը MasterCard-ի սեփական կապիտալում:

Վաճառքի համար մատչելի բոլոր ֆինանսական ակտիվները չափվում էին իրական արժեքով: Օգուտները և վնասները ճանաչվում էին այլ համապարփակ արդյունքում և արտացոլվում էին սեփական կապիտալում՝ վաճառքի համար մատչելի ակտիվների մասով պահուստում: Բացառություն են կազմում տոկոսային եկամուտը, շահաբաժիններից եկամուտը, արժեզրկումից կորուստը և դրամային միավորների գծով արտարժույթի փոխարկումից տարբերությունները, որոնք ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Երբ ակտիվը օտարվում էր կամ ճանաչվում էր որպես արժեզրկված, այլ համապարփակ արդյունքում ճանաչված կուտակային օգուտը կամ վնասը վերադասակարգվում էր սեփական կապիտալի պահուստից շահույթ կամ վնաս: Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդի կիրառմամբ հաշվարկված տոկոսագումարը և շահաբաժինները ճանաչվում էին շահույթում կամ վնասում՝ ֆինանսական եկամուտում:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Ակնկալվող պարտքային կորուստները ճանաչելու համար ՖՀՄՍ 9-ում արժեզրկմանը ներկայացված պահանջներում օգտագործվում է ապագային առնչվող տեղեկատվություն՝ «Ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդելը»: Այս մոդելը փոխարինում է ՀՀՄՍ 39-ում կիրառվող «կրած վնասների մոդելին»: Նոր պահանջների շրջանակներում ընդգրկվող գործիքները ներառում են տրված վարկերը և այլ փոխառային տիպի այլ ֆինանսական ակտիվները, որոնք չափվում են ամորտիզացված արժեքով և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ արդյունքում, առևտրային դեբիտորական պարտքերը, պայմանագրային ակտիվները որոնք ճանաչվել և չափվել են ՖՀՄՍ 15-ի համաձայն և վարկային պարտավորությունները և որոշ ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերը (թողարկողի համար), որոնք չեն չափվում իրական արժեքով՝ շահույթում կամ վնասում:

Պարտքային կորուստների ճանաչումը այլևս կախված չէ Ընկերության՝ պարտքային կորուստը բնորոշող իրադարձության սկզբնական բացահայտումից: Փոխարենը, պարտքային ռիսկը գնահատելիս և ակնկալվող պարտքային կորուստները չափելիս Ընկերությունը դիտարկում է տեղեկատվության ավելի ընդլայնված գանգված՝ ներառյալ անցյալ իրադարձությունները, ընթացիկ պայմանները, խելամիտ և հիմնավորված կանխատեսումները, որոնք ազդեցություն ունեն գործիքի ապագա դրամական հոսքերի ակնկալվող հավաքագրելիության վրա:

Առաջընթաց գնահատման մոտեցումը կիրառելիս առանձնացվում են հետևյալները.

- Ֆինանսական գործիքներ, որոնց պարտքային որակները սկզբնական ճանաչումից հետո էականորեն չեն խեղաթյուրվել կամ ունեն ցածր պարքային ռիսկ («Փուլ 1») և
- Ֆինանսական գործիքներ, որոնց պարտքային որակները սկզբնական ճանաչումից հետո էականորեն խեղաթյուրվել են և որոնց պարքային ռիսկը ցածր չէ («Փուլ 2»):

«Փուլ 3»-ը ընդգրկում է այն ֆինանսական ակտիվները, որոնց մասով հաշվետու ամսաթվի դրությամբ առկա են արժեզրկման օբյեկտիվ ապացույցներ:

«12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստները» ճանաչվում են առաջին դասի ակտիվների համար, մինչդեռ «գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստները» ճանաչվում են երկրորդ դասի ակտիվների համար:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների չափումը որոշվում է ֆինանսական գործիքի ակնկալվող գործողության ժամկետի պարտքային կորուստների հավանականության միջին կշռված գնահատումով:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման չափումը նախկինում՝ ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն

Նախորդ տարում առևտրային դեբիտորական պարտքերի արժեզրկումը հաշվարկված էր ելնելով կրած վնասների մոդելից: Անհատականորեն էական դեբիտորական պարտքի մնացորդները դիտարկվում էին որպես արժեզրկված, երբ դրանք ժամկետանց էին կամ երբ այլ օբյեկտիվ ապացույց էր ստացվում, որ որոշակի գործընկեր չի մարի իր պարտքը: Դեբիտորական պարտքերը, որոնք չէին համարվում անհատապես արժեզրկված, դիտարկվում էին խմբերով, որոնք որոշվում էին հղում կատարելով գործընկերների գործունեության բնագավառին և տարածաշրջանին, և այլ ընդհանուր պարտքային ռիսկի բնորոշ հատկանիշներին: Արժեզրկումից կորուստը այնուհետև գնահատվում էր յուրաքանչյուր խմբի համար՝ ելնելով գործընկերների՝ պարտքը չմարելու պատմական գործակիցներից:

Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր և պայմանագրային ակտիվներ

Ընկերությունը հաշվառում է առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերը և պայմանագրային ակտիվները օգտվելով պարզեցված մոտեցումից և կորուստի գծով պահուստը ձևակերպում է որպես գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստներ: Դրանք իրենցից ներկայացնում են պայմանագրային դրամական հոսքերի

ակնկալվող դադարեցումները՝ հաշվի առնելով ֆինանսական ակտիվի գործողության ժամկետի ամբողջ ընթացքում ցանկացած պահի չմարվելու հնարավորությունը: Ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկելիս Ընկերությունն օգտագործում է պահուստի մատրիցան՝ ելնելով պատմական փորձից, արտաքին ցուցանիշներից և ապագային առնչվող տեղեկատվությունից:

Ընկերությունը գնահատում է առևտրային դեբիտորական պարտքերի արժեզրկումը հավաքական հիմունքով, քանի որ դրանք ունեն պարտքային ռիսկի ընդհանուր բնորոշումներ, դրանք խմբավորվել են՝ ելնելով ժամկետանց օրերից:

Ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգումը և չափումը

Քանի որ ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն ֆինանսական պարտավորությունների հաշվառումը հիմնականում մնում է այնպիսին, ինչպիսին էր ՀՀՄՍ 39-ի պահանջներով, ՖՀՄՍ 9-ի կիրառումը ազդեցություն չի ունեցել Ընկերության ֆինանսական պարտավորությունների վրա: Այնուամենայնիվ, ամբողջականության համար, ստորև ներկայացված է համապատասխան քաղաքականությունը:

Ընկերության ֆինանսական պարտավորությունները ներառում են առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերը: Ընկերության ֆինանսական պարտավորությունները, ըստ կատեգորիաների, ներկայացված են ծանոթագրություն 23.2-ում:

Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր

Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերը ճանաչվում են իրական արժեքով, հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով:

4.6 Արժեզրկում

Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկում

Անորոշ օգտակար ծառայության ժամկետ ունեցող ակտիվները չեն ամորտիզացվում և յուրաքանչյուր տարի ենթարկվում են արժեզրկման ստուգման: Մաշվող ակտիվները արժեզրկման համար վերանայվում են, երբ իրադարձությունները և հանգամանքների փոփոխությունները վկայում են այն մասին, որ դրանց հաշվեկշռային արժեքը կարող է չվերականգնվել: Արժեզրկման կորուստը ճանաչվում է այն գումարով, որով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է փոխհատուցվող գումարը:

Փոխհատուցվող գումարը վաճառքի գույք գնից և օգտագործման արժեքից առավելագույնն է: Եթե ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի փոխհատուցվող գումարն ավելի փոքր է նրա հաշվեկշռային արժեքից, ապա ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է մինչև փոխհատուցվող գումարը: Արժեզրկումից կորուստներն անմիջապես ճանաչվում են որպես ծախս շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ համապատասխան ակտիվը հաշվառվում է վերագնահատված արժեքով, որի դեպքում արժեզրկումից կորուստը դիտվում է որպես վերագնահատումից արժեքի նվազում:

Երբ հետագայում արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է, ապա ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը պետք է ավելացվի մինչև նրա փոխհատուցվող գումարը, բայց այնպես, որ ակտիվի ավելացված հաշվեկշռային արժեքը չգերազանցի այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլիներ, եթե նախորդ տարիներին այդ ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի գծով արժեզրկումից կորուստներ ճանաչված չլինեին: Արժեզրկումից կորուստի հակադարձումն անմիջապես ճանաչվում է որպես եկամուտ շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ համապատասխան ակտիվը հաշվառվում է վերագնահատված արժեքով, որի դեպքում արժեզրկումից կորուստի ցանկացած հակադարձում դիտվում է որպես վերագնահատումից արժեքի աճ:

4.7 Սեփական կապիտալ

Ընկերության կողմից թողարկվող բաժնային գործիքները հաշվառվում են անվանական արժեքով:

Բաժնետիրական կապիտալն իրենից ներկայացնում է թողարկված բաժնետոմսերի նոմինալ արժեքը:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների պահուստները ներառում են այս տիպի ֆինանսական գործիքներին առնչվող օգուտներն և վնասները:

Չբաշխված շահույթը ներառում է ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների չբաշխված շահույթը:

Շահաբաժինները ճանաչվում են որպես պարտավորություն այն ժամանակաշրջանում, երբ դրանք հայտարարվում են:

4.8 Շնորհներ

Շնորհը չի ճանաչվում, քանի դեռ չկա հիմնավորված երաշխիք, որ Ընկերությունը կատարելու է դրան կից բոլոր պայմանները, և որ շնորհը ստացվելու է:

Շնորհները, որոնց հիմնական պայմանը Ընկերության կողմից ոչ ընթացիկ ակտիվներ գնելը, կառուցվել կամ այլ կերպ ձեռք բերելն է, ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես հետաձգված եկամուտ և սիստեմատիկորեն փոխանցվում են շահույթ կամ վնաս՝ համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում:

Այլ շնորհները ճանաչվում են սիստեմատիկ հիմունքով եկամուտ այն ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում դրանք փոխհատուցում են համապատասխան ծախսումները, որոնց համար դրանք ստացվել են: Շնորհը, որը հատկացվում է Ընկերությանը՝ ի հատուցում արդեն կրած ծախսերի կամ վնասների, կամ որպես շտապ ֆինանսական օգնություն՝ առանց հետագա համապատասխան ծախսումներ կրելու, ճանաչվում է որպես եկամուտ այն հաշվետու ժամանակաշրջանում, երբ դառնում է ստացման ենթակա:

4.9 Շահութահարկ

Ընթացիկ շահութահարկը տարվա համար հարկվող շահույթից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվետու ամսաթվին գործող կամ ըստ էության գործող հարկային դրույքաչափերով՝ հաշվի առնելով նախորդ տարիների համար վճարվելիք հարկերի ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկը հաշվարկվում է ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և շահութահարկի հաշվարկման ժամանակ օգտագործվող համապատասխան հարկային բազաների միջև ժամանակավոր տարբերություններից: Հետաձգված հարկային պարտավորությունները ճանաչվում են բոլոր հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների համար: Հետաձգված հարկային ակտիվները պետք է ճանաչվեն բոլոր նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների համար այն չափով, որքանով որ հավանական է հարկվող շահույթի ստացում, որի դիմաց կարող է օգտագործվել նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունը:

Հետաձգված հարկային ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը վերանայվում է յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում և նվազեցվում է այն չափով, որով այլևս հավանական չէ, որ Ընկերությունը կստանա բավարար հարկվող շահույթ, որը թույլ կտա հետաձգված հարկային ակտիվից օգուտն ամբողջությամբ կամ մասամբ իրացնել:

Հետաձգված հարկային ակտիվներն ու պարտավորությունները չափվում են հարկերի այն դրույքների օգտագործմամբ, որոնց կիրառման մեջ լինելն ակնկալվում է ակտիվի իրացման կամ պարտավորության մարման ժամանակ՝ հիմք ընդունելով հարկերի այն դրույքները (և հարկային հարաբերություններ կարգավորող նորմատիվ իրավական ակտերը), որոնք ուժի մեջ են եղել

կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում: Հետաձգված հարկային պարտավորությունների և հետաձգված հարկային ակտիվների չափումն արտացոլում է հարկային հետևանքները, որոնք երևան են գալու կախված այն եղանակից, որով Ընկերությունը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ակնկալում է փոխհատուցել կամ մարել իր ակտիվների կամ պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները:

4.10 Հասույթի ճանաչում

Հասույթը չափվում է ստացված կամ ստացվելիք հատուցման իրական արժեքով՝ հաշվի առնելով Ընկերության կողմից տրամադրված ցանկացած առևտրական զեղչերը և իջեցումների գումարները:

Ծառայությունների մատուցում

Ծառայությունների մատուցումից ստացված հասույթը ճանաչվում է, երբ՝

- հնարավոր է արժանահավատորեն չափել հասույթի գումարը,
- հավանական է, որ գործարքի հետ կապված տնտեսական օգուտները կհոսեն Ընկերություն,
- հնարավոր է արժանահավատորեն չափել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ գործարքի ավարտվածության աստիճանը,
- հնարավոր է արժանահավատորեն չափել գործարքի համար կատարված և գործարքն ավարտելու համար անհրաժեշտ ծախսումները:

Վճարահաշվարկային ծառայություններ

Հասույթն առաջանում է վճարահաշվարկային ծառայությունների դիմաց բանկերի կողմից վճարվելիք կոմիսիոն վճարներից:

Վճարահաշվարկային ծառայությունները մասնավորապես ներառում են՝

- կանխիկի տրամադրում բանկումատներով,
- առևտրային և սպասարկման կետերում ձեռք բերված ապրանքների կամ ստացված ծառայությունների դիմաց վճարումների իրականացում POS տերմինալներով,
- կոմունալ ծառայությունների դիմաց վճարումների իրականացում բանկումատներով,
- էլեկտրոնային վճարումների իրականացում ինտերնետով,
- քարտային հաշվի մնացորդի վերաբերյալ տեղեկատվության տրամադրում,
- ինտերնետային առևտուր,
- քարտից քարտ գումարների փոխանցում և այլն:

Թողարկված քարտերի էմբոսինգ և կողավորում

Հասույթը ճանաչվում է «Ար-Քա» վճարային համակարգում բանկերի կողմից թողարկված պլաստիկ քարտերի էմբոսինգից և կողավորումից և ճանաչվում է գործարքի փաստացի իրականացման ժամանակ:

Տարեկան անդամավճարներ

Հասույթը ճանաչվում է տարեկան միանվագ անդամավճարներից, որոնք վճարում են «Ար-Քա» վճարային համակարգի անդամ բանկերը՝ մատուցված ծառայությունների, ինչպես նաև քարտեր թողարկելու և սպասարկելու դիմաց:

Շահաբաժիններից և տոկոսներից եկամուտ

Շահաբաժիններից եկամուտը ճանաչվում է, երբ սահմանված է վճարը ստանալու բաժնետերերի իրավունքը:

Տոկոսային եկամուտը ճանաչվում է համամասնության հիմունքով՝ մնացորդային արժեքի նկատմամբ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը, որը գեղչում է ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների ներհոսքերը ֆինանսական ակտիվի ակնկալվող ժամկետում՝ մինչև ակտիվի զուտ հաշվեկշռային արժեքը:

Վարձակալական եկամուտ

Ընկերությունը առևտրային բանկերին վարձակալության է հանձնել իր սեփականությունը հանդիսացող մոդեմները՝ միասնական վճարային համակարգում պլաստիկ քարտերով գործառնություններ իրականացնելու նպատակով: Վարձակալական եկամուտը ճանաչվում է գծային մեթոդով՝ վարձակալության ժամկետի ընթացքում:

4.11 Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացվում են հաշվանցված, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

4.12 Դրամարկղում և բանկերում մնացորդներ

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվության նպատակով՝ դրամարկղում և բանկերում մնացորդները կարճաժամկետ, բարձր իրացվելի ներդրումներն են, որոնք հեշտ փոխարկվում են դրամական միջոցների՝ նախապես հայտնի գումարներով, և որոնց արժեքի փոփոխման ռիսկը նշանակալի չէ: Դրամարկղում և բանկերում մնացորդներ պահվում են կարճաժամկետ դրամական պարտավորությունները բավարարելու նպատակով, այլ ոչ թե ներդրման կամ այլ նպատակներով: Ընկերությունը դասակարգում է ներդրումները որպես դրամական միջոցների համարժեքներ այն դեպքում, եթե դրանք հեշտ փոխարկվում են դրամական միջոցների՝ նախապես հայտնի գումարներով, և որոնց արժեքի փոփոխման ռիսկը նշանակալի չէ:

4.13 Ռեպո և հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր

Հետզնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները ("ռեպո") դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսական գործարքներ: Հետզնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակվում են հաշվառվել ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես "Հետզնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր" և ներկայացվում են որպես առանձին հաշվեկշիռային հոդված:

Համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է ֆինանսական կազմակերպությունների կամ հաճախորդների նկատմամբ հաշիվներում:

Հետվաճառքի պայմանով գնված արժեթղթերը ("հակադարձ ռեպո") չեն ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, իսկ տրամադրված գումարները հաշվառվում են որպես պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ կամ հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ:

Արժեթղթերի գնման և վաճառքից առաջացած եկամուտը կամ ծախսը իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ կամ ծախս, որոնք հաշվեգրվում են հետզնման պայմանագրերի գործողության ժամկետների ընթացքում՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե հակադարձ ռեպո պայմանագրով գնված ակտիվները վաճառվեն երրորդ կողմին, արժեթղթերի վերադարձի պարտավորությունը գրանցվում է որպես առևտրային պարտավորություն և չափվում է իրական արժեքով:

5 Անցման բացահայտում

Հետևյալ աղյուսակում ներկայացվում են Բանկի ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների համար ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն չափման դասերը և ՖՀՄՍ 9-ի ներքո նոր չափման դասերը 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ:

Հազար ՀՀ դրամ	Սկզբնական դասակարգում ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն	Նոր դասակարգում ՖՀՄ 9-ի համաձայն	Սկզբնական հաշվեկշռային արժեք ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն	Նոր հաշվեկշռային արժեք ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Դրամարկղում և բանկերում մնացորդներ	Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր	Ամորտիզացված արժեք	281,629	281,629
Ներդրումային արժեթղթեր-բաժնային	Վաճառքի համար մատչելի	Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող	112,328	112,328
Առևտրային դեբիտորական պարտքեր	Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր	Ամորտիզացված արժեք	69,975	69,975
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ			<u>463,932</u>	<u>463,932</u>
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>				
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	Ամորտիզացված արժեք	Ամորտիզացված արժեք	81,065	81,065
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ			<u>81,065</u>	<u>81,065</u>

ՖՀՄՍ 9-ին անցումը ազդեցություն չի ունեցել պահուստների և չբաշխված շահույթի վրա:

6 Հիմնական միջոցներ

Հազար դրամ

	Հող, շենքեր և շինու- թյուններ	Համա- կարգչային տեխնիկա	Մեքենա և սարքա- վորումներ	Փոխադ- րամի- ջոցներ	Կապիտալ ներդ- րումներ վարձակալ- ված հիմնա- կան միջոց- ներում	Այլ	Ընդամենը
<i>Սկզբնական արժեք</i>							
2017թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	94,213	352,982	664,357	23,112	10,998	74,628	1,220,290
Ավելացում	-	348,657	68,028	-	-	2,995	419,680
Օտարում	-	(68,337)	(25,459)	-	-	(6,171)	(99,967)
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	94,213	633,302	706,926	23,112	10,998	71,452	1,540,003
Ավելացում	-	87,005	60,832	-	-	3,307	151,144
Օտարում	-	(58,398)	(101,595)	-	-	(4,340)	(164,333)
Վերադասակարգում	-	(64,719)	64,719	-	-	-	-
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	94,213	597,190	730,882	23,112	10,998	70,419	1,526,814
<i>Կուտակված մաշվածություն</i>							
2017թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	35,909	228,810	311,161	13,942	1,921	40,621	632,364
Տարվա հաշվարկ	1,839	33,473	72,158	1,311	1,111	7,102	116,994
Օտարման հետևանքով դուրսգրում	-	(66,200)	(14,069)	-	-	(5,807)	(86,076)
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	37,748	196,083	369,250	15,253	3,032	41,916	663,282
Տարվա հաշվարկ	1,839	80,258	84,836	1,311	1,111	6,096	175,451
Օտարման հետևանքով դուրսգրում	-	(58,143)	(90,217)	-	-	(2,842)	(151,202)
Վերադասակարգում	-	(4,746)	4,746	-	-	-	-
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	39,587	213,452	368,615	16,564	4,143	45,170	687,531
<i>Հաշվեկշռային արժեք</i>							
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	56,465	437,219	337,676	7,859	7,966	29,536	876,721
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	54,626	383,738	362,267	6,548	6,855	25,249	839,283

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Ընկերությունը գրավադրված հիմնական միջոցներ չունի:

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում առկա են 183,981 հազար դրամ սկզբնական արժեքով ամբողջությամբ մաշված հիմնական միջոցներ (2017թ.՝ 246,614 հազար դրամ):

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ժամանակավորապես չշահագործվող հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքը կազմում է 28 հազար դրամ (2017թ.՝ 2,629 հազար դրամ):

Մաշվածության գծով ծախսը բաշխվել է հետևյալ կերպ .

Հազար դրամ	2018թ.	2017թ.
Վաճառքի ինքնարժեք	170,636	112,116
Վարչական ծախսեր	4,815	4,878
	175,451	116,994

7 Ոչ նյութական ակտիվներ

Հազար դրամ	Համա- կարգչային ծրագրեր	Լիցենզիաներ և ապրանքային նշաններ	Ընդամենը
<i>Սկզբնական արժեք</i>			
2017թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	591,287	451,998	1,043,285
Ավելացում	92,390	7,682	100,072
Օտարում	(1,685)	(1,750)	(3,435)
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	681,992	457,930	1,139,922
Ավելացում	50,490	508	50,998
Օտարում	(15,547)	(292)	(15,839)
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	716,935	458,146	1,175,081
<i>Կուտակված ամորտիզացիա</i>			
2017թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	240,063	191,929	431,992
Տարվա հաշվարկ	94,150	30,733	124,883
Օտարման հետևանքով դուրսգրում	(1,384)	(48)	(1,432)
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	332,829	222,614	555,443
Տարվա հաշվարկ	64,764	32,459	97,223
Օտարման հետևանքով դուրսգրում	(15,177)	(42)	(15,219)
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	382,416	255,031	637,447
<i>Հաշվեկշռային արժեք</i>			
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	349,163	235,316	584,479
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	334,519	203,115	537,634

Ամորտիզացիայի ծախսը բաշխվել է հետևյալ կերպ.

Հազար դրամ	2018թ.	2017թ.
Վաճառքի ինքնարժեք	97,165	124,831
Վարչական ծախսեր	58	52
	<u>97,223</u>	<u>124,883</u>

8 Հետաձգված հարկեր

Հետաձգված հարկերի շարժը ներկայացված է ստորև.

Հազար դրամ	2018թ.	2017թ.
Տարեսկզբի մնացորդ	(12,959)	(6,464)
Շահույթում կամ վնասում ճանաչված փոխհատուցում (ծանոթագրություն 21)	340	651
Դեբետագրված այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին	(5,515)	(7,146)
Տարեվերջի մնացորդ	<u>(18,134)</u>	<u>(12,959)</u>

2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա հետաձգված հարկերը խմբավորված են հետևյալ կերպ.

Հազար դրամ	1 հունվարի 2018թ.	Այլ համա- պարփակ ֆինան- սական արդյունք- ներում ճանաչված	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	31 դեկտեմբերի 2018թ.
<i>Հետաձգված հարկային ակտիվներ</i>				
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	5,942	-	340	6,282
	<u>5,942</u>	<u>-</u>	<u>340</u>	<u>6,282</u>
<i>Հետաձգված հարկային պարտավորություններ</i>				
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	(18,901)	(5,515)	-	(24,416)
	<u>(18,901)</u>	<u>(5,515)</u>	<u>-</u>	<u>(24,416)</u>
Զուտ արդյունք՝ հետաձգված հարկային պարտավորություններ	<u>(12,959)</u>	<u>(5,515)</u>	<u>340</u>	<u>(18,134)</u>

2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա հետաձգված հարկերը խմբավորված են հետևյալ կերպ.

Հազար դրամ	1 հունվարի 2017թ.	Այլ համա- պարփակ ֆինան- սական արդյունք- ներում ճանաչված	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	31 դեկտեմբերի 2017թ.
<i>Հետաձգված հարկային ակտիվներ</i>				
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	5,291	-	651	5,942
	5,291	-	651	5,942
<i>Հետաձգված հարկային պարտավորություններ</i>				
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	(11,755)	(7,146)	-	(18,901)
	(11,755)	(7,146)	-	(18,901)
Զուտ արդյունք՝ հետաձգված հարկային պարտավորություններ	(6,464)	(7,146)	651	(12,959)

Հետաձգված հարկային ակտիվները ենթակա են փոխհատուցման մինչև 12 ամսվա ընթացքում:

Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված գումարները վերաբերում են վաճառքի համար ներդրումների իրական արժեքի ճշգրտմանը:

9 Ներդրումային արժեթղթեր

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2018թ.	31 դեկտեմբերի 2017թ.
<i>Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր</i>		
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր (բաժնային գործիքներ)	139,901	-
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթեր	-	112,328
Ընդամենը իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր (2017թ.՝ վաճառքի համար մատչելի)	139,901	112,328

Բաժնային գործիքները բաղկացած են Ընկերությանը պատկանող MasterCard Incorporated ընկերության 15,330 հատ բաժնետոմսերից:

10 Պաշարներ

Հազար դրամ	31 դեկտեմբերի 2018թ.	31 դեկտեմբերի 2017թ.
Նյութեր և արագամաշ առարկաներ	7,977	8,082
	7,977	8,082

Տարվա ընթացքում ծախս ճանաչված պաշարների գումարը կազմում է 41,170 հազար դրամ (2017թ.՝ 40,405 հազար դրամ):

Ակնկալվում է, որ 7,977 հազար դրամ արժողությամբ պաշարները (2017թ.՝ 8,082 հազար դրամ) կփոխհատուցվեն ավելի քան տասներկու ամսվա ընթացքում: Պաշարները գրավադրված չեն:

11 Հետաձգված ծախսեր

Հետաձգված ծախսեր հողվածով հաշվառվում են վճարահաշվարկային գործունեության հետ կապված ծրագրային սպասարկման և այլ ծախսերի գծով տրված կանխավճարները, որոնք չեն վերաբերում հաշվետու ժամանակաշրջանին և որոնց ժամկետը, հիմնականում, չի գերազանցում մեկ տարին: Ծախսագրումը կատարվում է համապատասխան ժամանակաշրջանում:

12 Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր

Հազար դրամ	31 դեկտեմբերի 2018թ.	31 դեկտեմբերի 2017թ.
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>		
Առևտրային դեբիտորական պարտքեր	77,989	69,975
	77,989	69,975
<i>Ոչ ֆինանսական ակտիվներ</i>		
Դեբիտորական պարտքեր՝ պետական բյուջեից	415	4,319
Տրված կանխավճարներ	88,543	27,119
Այլ դեբիտորական պարտքեր	5,237	676
	94,195	32,114
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	172,184	102,089

Բոլոր գումարները կարճաժամկետ են: Առևտրային դեբիտորական պարտքերի զուտ հաշվեկշռային արժեքը համարվում է իրական արժեքի խելամիտ գնահատում:

Ծառայությունների մատուցումից առաջացած առևտրային դեբիտորական պարտքի միջին տևողությունը կազմում է 17 օր (2017թ.՝ 16 օր): Առևտրային դեբիտորական պարտքերի գծով տոկոսներ չեն հաշվարկվում: Ընկերությունը լրիվ պահուստավորում է բոլոր այն առևտրային դեբիտորական պարտքերը, որոնց մարման ժամկետից անցել է ավելի քան 90 օր, քանի որ, հիմնվելով անցյալի փորձի վրա, մարման ժամկետը 90 օրով գերազանցելու դեպքում առևտրային դեբիտորական պարտքերը համարվում են անհավաքագրելի: Ելնելով անցյալի փորձից՝ առևտրային դեբիտորական պարտքերը պահուստավորվում են՝ հիմնվելով ծառայությունների մատուցումից առաջացած չվերականգնվող գումարների անհավաքագրելիության գնահատման վրա:

Ղեկավարությունը հավատացած է, որ պետական բյուջեից դեբիտորական պարտքերն ամբողջովին ենթակա են վերականգնման:

Առևտրային դեբիտորական պարտքի հավաքագրելիությունը որոշելիս հաշվի է առնվում դեբիտորի պարտքի մարման ժամանակացույցի ցանկացած փոփոխություն՝ սկսած պարտքի առաջացման պահից մինչև հաշվետու ամսաթիվը: Հավաքագրելիության դիսկի կենտրոնացումը սահմանափակ է՝ ելնելով հաճախորդների շրջանակների մեծությունից և կապակցված չլինելու հանգամանքից: Հետևաբար, ղեկավարությունը հավատացած է, որ 2018 և 2017թթ. դեկտեմբերի 31- դրությամբ չկան կասկածելի դեբիտորական պարտքեր:

13 Մնացորդներ դրամարկղում և բանկերում

Հազար դրամ	31 դեկտեմբերի 2018թ.	31 դեկտեմբերի 2017թ.
Դրամական միջոցներ դրամարկղում	-	15
Դրամական միջոցներ ՀՀ ԿԲ-ում	330,327	251,184
Դրամական միջոցներ առևտրային բանկերում	5,637	30,430
	<u>335,964</u>	<u>281,629</u>

Դրամարկղում և բանկերում մնացորդների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները մոտ են գրոյական արժեքի, այդ իսկ պատճառով չեն բացահայտվում այս աղյուսակում:

Տե՛ս ծանոթագրություն 24՝ դրամարկղում և բանկում մնացորդների արժույթների բացահայտման համար:

14 Կապիտալ և պահուստներ

14.1 Բաժնետիրական կապիտալ

Հազար դրամ	Սովորական բաժնետոմսեր 2018թ.	Սովորական բաժնետոմսեր 2017թ.
Թողարկված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետոմսեր		
80 սովորական բաժնետոմսեր, յուրաքանչյուրը՝ 12,143.1 դրամ	971,448	971,448
80 սովորական բաժնետոմսեր, յուրաքանչյուրը՝ 12,143.1 դրամ	<u>971,448</u>	<u>971,448</u>

Ընկերությունն ունի սովորական բաժնետոմսերի մեկ դաս, որը հաստատուն եկամտի նկատմամբ իրավունք չունի:

N	Բաժնետերեր	Բաժնետոմսերի քանակ	Տոկոս
1	ՀՀ կենտրոնական բանկ	45	56.25
2	«Հայէկոնոմբանկ» ԲԲԸ	5	6.25
3	«Արցախբանկ» ՓԲԸ	1	1.25
4	«Արարատբանկ» ԲԲԸ	5	6.25
5	«Հայթիզնեսբանկ» ՓԲԸ	1	1.25
6	«Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ	4	5
7	«Էյչ-էս-Բի-Սի Բանկ Հայաստան» ՓԲԸ	1	1.25
8	«Ինեկոբանկ» ՓԲԸ	1	1.25
9	«Ամերիաբանկ» ՓԲԸ	3	3.75
10	«Յունիբանկ» ԲԲԸ	1	1.25
11	«ԱյՂի Բանկ» ՓԲԸ	1	1.25
12	«Էվոկաբանկ» ՓԲԸ	1	1.25
13	«Արդշինբանկ» ՓԲԸ	4	5
14	«Ակբա-Կրոդիտ Ագրիկոլ Բանկ» ԲԲԸ	5	6.25
15	«Բիբլոս բանկ Արմենիա» ՓԲԸ	1	1.25
16	«Արմսվիսբանկ» ՓԲԸ	1	1.25
		80	100

14.2 Շահաբաժիններ

2018թ-ին սովորական բաժնետոմս ունեցող բաժնետերերին շահաբաժին չի վճարվել (2017թ.՝ նույնպես):

14.3 Պահուստային կապիտալ

Ընկերությունն ստեղծում է պահուստային հիմնադրամներ: Ընկերության պահուստային հիմնադրամը համալրվում է բաժնետիրական կապիտալի 15 տոկոսից ոչ պակաս հաշվետու ժամանակաշրջանի շահույթի բաշխման միջոցով, ինչը կարգավորվում է Ըկերության կանոնադրությամբ: Պահուստային հիմնադրամի միջոցներն օգտագործվում են օրենքով սահմանված կարգով և նպատակներով:

14.4 Վերագնահատման պահուստ

Վերագնահատման պահուստն առաջանում է վաճառքի համար մատչելի ակտիվների իրական արժեքի փոփոխությունից առաջացած օգուտից և վնասից, որը վերագրվում է սեփական կապիտալին մինչև ֆինանսական գործիքի օտարումը, որի դեպքում կապիտալի վերագնահատման պահուստում մնացորդը տեղափոխվում է շահույթ կամ վնաս:

15 Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ

Հազար դրամ	31 դեկտեմբերի 2018թ.	31 դեկտեմբերի 2017թ.
Տարեսկզբի մնացորդ	10,973	11,796
Ավելացում	-	4,523
Ճանաչված որպես այլ եկամուտն	(559)	(942)
Դուրսգրում	-	(4,404)
Տարեվերջի մնացորդ	10,414	10,973

16 Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր

Հազար դրամ	31 դեկտեմբերի 2018թ.	31 դեկտեմբերի 2017թ.
Առևտրային կրեդիտորական պարտքեր	21,187	51,355
Ստացված կանխավճարներ	17,000	15,000
Վճարվելիք հարկեր և պարտավորություններ	27,356	26,256
Արձակուրդային վճարների գծով պարտավորություններ	31,411	29,710
	96,954	122,321

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կանխավճարները ներառում են «ԱրՔա» վճարային համակարգի անդամ բանկերի կողմից վճարված անդամակցության և տարեկան անդամավճարները:

Առևտրային կրեդիտորական պարտքերի գծով տոկոսներ չեն հաշվարկվում: Ընկերությունն ունի ֆինանսական ռիսկի կառավարման քաղաքականություններ, որոնք ապահովում են բոլոր պարտավորությունների ժամանակին կատարում:

17 Հասույթ

Հազար դրամ	2018թ.	2017թ.
Բանկոմատների և POS տերմինալների կանխիկացումից հասույթ	596,821	558,307
Բանկոմատների և POS տերմինալների սպասարկումից հասույթ	162,144	115,359
Քարտերի էմբոսինգից և կողավորումից հասույթ	75,314	65,405
Տարեկան անդամավճարներից հասույթ	39,500	39,500
Տվյալների բազայի և սպասարկման կետերի վարումից հասույթ	135,562	127,173
Միջազգային գործարքների իրականացումից և միջազգային քարտերի բազայի վարումից հասույթ	349,808	319,138
SMS հաղորդագրությունների ուղարկումից հասույթ	155,505	95,303
Այլ	54,855	47,285
	1,569,509	1,367,470

18 Վաճառքի ինքնարժեք

Հազար դրամ	2018թ.	2017թ.
Հատուցումներ աշխատակիցներին	540,193	506,377
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	267,801	236,947
Վճարահաշվակային համակարգի ծրագրային սպասարկման ծախսեր	150,660	133,085
Նյութական ծախսեր	39,306	39,340
Խորհրդատվական ծախսեր	18,539	24,723
Կոմունիկացիոն ծախսեր	131,296	71,078
Կոմունալ ծախսեր	11,875	12,018
Վարձակալության գծով ծախսեր	80,514	81,265
Հիմնական միջոցների նորոգման և սպասարկման ծախսեր	31,785	21,333
Գործուղման ծախսեր	13,701	11,834
Վերապատրաստման ծախսեր	5,964	8,268
Այլ	6,855	5,506
	<u>1,298,489</u>	<u>1,151,774</u>

19 Վարչական ծախսեր

Հազար դրամ	2018	2017
Հատուցումներ աշխատակիցներին	132,719	113,197
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	4,873	4,930
Վարձակալության գծով ծախսեր	17,428	12,095
Խորհրդատվական ծախսեր	7,240	7,228
Հարկեր (բացառությամբ շահութահարկի) և տուրքեր	3,327	3,821
Այլ	12,186	12,687
	<u>177,773</u>	<u>153,958</u>

20 Ֆինանսական եկամուտ

Հազար դրամ	2018թ.	2017թ.
Տոկոսային եկամուտ կազմակերպությունների հետ ունեւոր գործարքներից	11,517	6,356
Եկամուտներ շահաբաժիններից	7,433	6,534
	<u>18,950</u>	<u>12,890</u>

21 Շահութահարկի գծով ծախս

Հազար դրամ	2018թ.	2017թ.
Ընթացիկ հարկ	28,972	25,211
Հետաձգված հարկ (ծանոթ. 8)	(340)	(651)
	<u>28,632</u>	<u>24,560</u>

Արդյունավետ հարկային դրույքաչափի համադրումը ներկայացված է ստորև.

Հազար դրամ	Արդյունավետ հարկային դրույքաչափ (%)		Արդյունավետ հարկային դրույքաչափ (%)	
	2018թ.		2017թ.	
Շահույթ մինչև հարկումը (համաձայն ՖՀՄՍ)	103,783		86,739	
Շահութահարկ՝ 20% դրույքաչափով	20,757	20	17,348	20
Չչնվազեցվող ծախսեր	7,875	8	7,212	8
Շահութահարկի գծով ծախս	<u>28,632</u>	<u>28</u>	<u>24,560</u>	<u>28</u>

22 Կարևոր հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

Ենթադրությունները և դատողությունները շարունակաբար գնահատվում են և հիմնված են պատմական փորձի, ինչպես նաև այլ ցուցանիշների վրա, ներառյալ ապագա ակնկալվող իրադարձությունները, որոնք տվյալ հանգամանքներում համարվում են ընդունելի:

22.1 Կարևոր հաշվապահական գնահատումներ

Ընկերությունն իրականացնում է ապագային վերաբերող գնահատումներ և ենթադրություններ: Այդ հաշվապահական գնահատականները կարող են չհամապատասխանել իրական արդյունքներին: Ստորև ներկայացված են այն գնահատումներն ու ենթադրությունները, որոնք գծով առկա է ռիսկ, որ հաջորդ ֆինանսական տարում ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները կենթարկվեն էական ճշգրտումների:

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետներ

Ղեկավարությունը կատարել է հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետների գնահատում: Ղեկավարության համոզմամբ գնահատված հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետներն էականորեն չեն տարբերվում այդ ակտիվների տնտեսական կյանքից: Եթե հիմնական միջոցների փաստացի օգտակար ծառայության ժամկետները տարբերվեն գնահատումներից, ապա ֆինանսական հաշվետվությունները կարող են էականորեն տարբերվել:

Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Ընկերությունը գնահատում է, թե արդյոք գոյություն ունեն ակտիվների արժեզրկման ցուցանիշներ: Եթե կան նման ցուցանիշներ, Ընկերությունը հաշվարկում է այդ ակտիվների փոխհատուցվող գումարը: Փոխհատուցվող գումարը վաճառքի զուտ գնից և օգտագործման արժեքից առավելագույնն է: Եթե ակտիվի կամ

դրամաստեղծ միավորի փոխհատուցվող գումարն ավելի փոքր է նրա հաշվեկշռային արժեքից, ապա ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է մինչև փոխհատուցվող գումարը: Արժեզրկումից կորուստներն անմիջապես ճանաչվում են որպես ծախս ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ համապատասխան ակտիվը հաշվառվում է վերագնահատված արժեքով, որի դեպքում արժեզրկումից կորուստը դիտվում է որպես վերագնահատումից արժեքի նվազում:

Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկման որոշման ժամանակ ղեկավարությունը կատարել է որոշ գնահատումներ, որոնք ներառում են, մասնավորապես, արժեզրկման պատճառը, ժամանակը և գումարը: Արժեզրկումը կախված է մի շարք գործոններից, մասնավորապես, տեխնոլոգիական փոփոխություններից (որոնք կարող են ազդել ոչ նյութական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքների վրա), ծառայության մատուցման դադարեցումից (որը կարող է հանգեցնել լիցենզիայի դադարեցմանը և հետևաբար համապատասխան ոչ նյութական ակտիվի արժեզրկմանը):

23 Ֆինանսական գործիքներ

23.1 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություններ

Ֆինանսական ակտիվի, ֆինանսական պարտավորության և բաժնային գործիքի յուրաքանչյուր դասի համար կիրառված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը և ընդունված մեթոդների մանրամասները, ինչպես նաև եկամտի և ծախսերի ճանաչման չափանիշներն ու հիմքերը ներկայացված են ծանոթագրություն 4.5-ում:

23.2 Ֆինանսական գործիքների կատեգորիաները

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված մնացորդները վերաբերում են ակտիվների և պարտավորությունների հետևյալ կատեգորիաներին.

Ֆինանսական ակտիվներ

Հազար դրամ	31 դեկտեմբերի 2018թ.	31 դեկտեմբերի 2017թ.
<i>Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ</i>		
Ներդրումային արժեթղթեր	139,901	112,328
<i>Ամորտիզացված արժեք</i>		
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	77,989	69,975
Մնացորդներ դրամարկղում և բանկերում	335,964	281,629
	<u>553,854</u>	<u>463,932</u>

Ֆինանսական պարտավորություններ

Հազար դրամ	31 դեկտեմբերի 2018թ.	31 դեկտեմբերի 2017թ.
<i>Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական պարտավորություններ</i>		
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	52,598	81,065
	<u>52,598</u>	<u>81,065</u>

24 Ֆինանսական ռիսկի կառավարման ուղղություններ

Ֆինանսական գործիքների հետ կապված՝ Ընկերությունը ենթարկվում է գանազան ռիսկերի: Այս ռիսկերն են շուկայական ռիսկը, պարտքային ռիսկը և իրացվելիության ռիսկը:

Ընկերությունը չի ներգրավված սպեկուլյատիվ նպատակներով ֆինանսական ակտիվների ակտիվ առքուվաճառքի գործարքներում, ինչպես նաև չի թողարկում օպցիոններ: Առավել էական ֆինանսական ռիսկերը, որոնց Ընկերությունը կարող է ենթարկվել, նկարագրված են ստորև:

Ֆինանսական ռիսկի գործոններ

ա) Շուկայական ռիսկ

Ֆինանսական գործիքների օգտագործման ընթացքում Ընկերությունը ենթարկվում է շուկայական ռիսկի, հատկապես՝ արտարժույթային ռիսկի, որը բխում է ինչպես գործառնական, այնպես էլ ներդրումային գործունեությունից:

Արտարժույթային ռիսկ

Ընկերությունը գործարքներ է իրականացնում արտարժույթով և, հետևաբար, ենթարկվում է արտարժույթի փոխարժեքային տատանումների ազդեցությանը:

Արտարժույթով արտահայտված ֆինանսական ակտիվները, որոնք Ընկերությանը ենթարկում են արտարժույթային ռիսկի, նկարագրված են ստորև: Արտարժույթով արտահայտված ֆինանսական պարտավորություններ Ընկերությանը չունի:

Հազար դրամ

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	ԱՄՆ դոլար	Եվրո
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>		
Մնացորդներ դրամարկղում և բանկերում	1,434	3,132
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	1,434	3,132

Հազար դրամ

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	ԱՄՆ դոլար	Եվրո
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>		
Մնացորդներ դրամարկղում և բանկերում	4,283	11,321
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	4,283	11,321

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված է Ընկերության զգայունությունը՝ ԱՄՆ դոլարի և Եվրոյի նկատմամբ դրամի 10% (2017թ.՝ 10%) աճին/նվազմանը: 10%-ը (2017թ.՝ 10%) ղեկավարության կողմից գնահատված փոխարժեքի հավանական փոփոխությունն է: Զգայունության վերլուծությունը ներառում է միայն արտարժույթով արտահայտված դրամային հոդվածների մնացորդները և ժամանակաշրջանի վերջում ճշգրտում է դրանց փոխարկումը՝ փոփոխելով փոխարժեքը 10%-ով (2017թ.՝ 10%):

Դրամի արժևորումը ԱՄՆ դոլարի և եվրոյի նկատմամբ 10%-ով (2017թ.՝ 10%) կունենա հետևյալ ազդեցությունը:

	ԱՄՆ դոլարի ազդեցություն		Եվրոյի ազդեցություն	
	2018թ.	2017թ.	2018թ.	2017թ.
Շահույթ կամ վնաս	143	428	313	1,132
Սեփական կապիտալ	143	428	313	1,132

Արտարժույթի փոխարժեքի տատանման ազդեցությունը տարվա ընթացքում փոփոխվում է՝ կախված արտերկրյա գործարքների ծավալից: Այդուհանդերձ, վերը ներկայացված վերլուծությունը կարելի է համարել Ընկերության՝ արտարժույթային ռիսկին ենթարկվածության արտացոլումը:

բ) Տոկոսադրույքային ռիսկ

Ընկերությունը տոկոսադրույքի ռիսկի չի ենթարկվում, քանի որ տոկոսադիր փոխառու միջոցներ չունի:

գ) Պարտքային ռիսկ

Պարտքային ռիսկն առաջանում է այն դեպքում, երբ պայմանագրային գործընկերը չի կատարում իր պարտավորությունները, որի հետևանքով Ընկերությունը կարող է ֆինանսական կորուստներ կրել: Այս ռիսկի ազդեցությունը Ընկերության համար առաջանում է տարբեր ֆինանսական գործիքներից, ինչպիսիք են դեբիտորական պարտքերը, ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջները և վաճառքի համար մատչելի ներդրումները: Պարտքային ռիսկի առավելագույն ազդեցությունը ներկայացված է հետևյալ ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքներով՝

Հազար դրամ	31 դեկտեմբերի 2018թ.	31 դեկտեմբերի 2017թ.
Ֆինանսական ակտիվներ՝ հաշվեկշռային արժեքներ		
Ներդրումային արժեթղթեր	139,901	112,328
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	77,989	69,975
Մնացորդներ դրամարկղում և բանկերում	335,964	281,629
	<u>553,854</u>	<u>463,932</u>

Ղեկավարության համոզմամբ բաժնետոմսերի և ֆինանսական հաստատություններից ստացման ենթակա գումարների գծով պարտքային ռիսկ չկա:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի գծով նշանակալի պարտքային ռիսկի կենտրոնացում առկա չէ: 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը ժամկետանց դեբիտորական պարտքեր չի ունեցել, հետևաբար դրանց գծով չի ստեղծել պահուստ:

գ) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը այն ռիսկն է, որ Ընկերությունն ի վիճակի չի լինի մարել իր պարտավորվածությունները:

Ընկերությունը վարում է իրացվելիության կառավարման քաղաքականություն՝ դրամարկղում և բանկային հաշիվներում պահելով բավարար միջոցներ՝ գործառնական պարտավորությունները ժամանակին մարելու նպատակով:

Բոլոր ֆինանսական պարտավորություններն ունեն մինչև 1 ամիս մարման ժամկետ:

25 Իրական արժեքի չափում

Ընկերությունը սկզբնական ճանաչումից հետո իրական արժեքով չափվող ակտիվները և պարտավորությունները դասակարգում է 1-ից մինչև 3-րդ մակարդակներում՝ հիմնվելով իրական արժեքի դիտարկելիության աստիճանի վրա: Այս երեք մակարդակները ներկայացված են ստորև.

- 1-ին մակարդակ՝ իրական արժեքները ստացվում են նմանատիպ ակտիվների կամ պարտավորությունների ակտիվ շուկաներում գնանշվող գներից (չճշգրտված),
- 2-րդ մակարդակ՝ իրական արժեքները ստացվում են 1-ին մակարդակում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներից, որոնք ակտիվի կամ պարտավորության գծով դիտարկվում են կամ ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ), կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող),
- 3-րդ մակարդակ՝ իրական արժեքները ստացվում են գնահատման հնարքների միջոցով, որոնք ներառում են ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

25.1 Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն չափվել իրենց իրական արժեքով և ըստ մակարդակի վերլուծում է դրանք իրական արժեքի հիերարխիայում, թե իրական արժեքի չափումը որ դասում է դասակարգված:

Հազար դրամ

31 դեկտեմբերի 2018թ.

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>					
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	-	77,989	-	77,989	77,989
Մնացորդներ դրամարկղում և բանկերում	-	335,964	-	335,964	335,964
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>					
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	-	52,598	-	52,598	52,598

Հազար դրամ

31 դեկտեմբերի 2017թ.

	Մակար- դակ 1	Մակար- դակ 2	Մակար- դակ 3	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>					
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	-	69,975	-	69,975	69,975
Մնացորդներ դրամարկղում և բանկերում	-	281,629	-	281,629	281,629
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>					
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	-	81,065	-	81,065	81,065

Առևտրային և այլ դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքեր

Առևտրային և այլ դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքերի իրական արժեքը գնահատվում է օգտագործելով զեղչված դրամական հոսքերի մեթոդը, կիրառելով նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների համար առաջարկվող դրույքաչափերը: Ցպահանջ վճարվելիք և ստացվելիք գումարների իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին վճարվելիք գումարն է:

Մնացորդներ դրամարկղում և բանկերում

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով: Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների հաշվեկշռային արժեքը մոտ է դրանց իրական արժեքին:

25.2 Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ

Հազար դրամ

31 դեկտեմբերի 2018թ.

	Մակար- դակ 1	Մակար- դակ 2	Մակար- դակ 3	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռա- յին արժեք
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>					
Ցուցակված սեփական կապիտալի ներդրումներ	139,901	-	-	139,901	139,901

Հազար դրամ

31 դեկտեմբերի 2017թ.

	Մակար- դակ 1	Մակար- դակ 2	Մակար- դակ 3	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռա- յին արժեք
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>					
Ցուցակված սեփական կապիտալի ներդրումներ	112,328	-	-	112,328	112,328

իրական արժեքի չափման մեթոդները և գնահատման մեխանիզմը չեն փոփոխվել նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի համեմատությամբ:

Ցուցակված սեփական կապիտալի ներդրումներ

Ցուցակված սեփական կապիտալի ներդրումները իրենցից ներկայացնում են Master Card Incorporated ընկերության բաժնետոմսերում ներդրումները:

26 Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների հաշվանցում

Իր գործունեության ընթացքում Ընկերությունը իրականացնում է տարբեր գործառնություններ, որոնք կարող են ներկայացվել զուտ արժեքով, եթե գոյություն ունի իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվներն ու ֆինանսական պարտավորությունները, որոնք հաշվանցված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ, կամ ենթակա են կատարման համաձայն հաշվանցման գլխավոր համաձայնագրի կամ համանման պայմանագրերի, որը ներառում է նմանատիպ ֆինանսական գործիքները, անկախ այն բանից, դրանք հաշվանցվել են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ, թե ոչ:

Հազար դրամ	2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ					
	Համախառն ակտիվներ	Համախառն պարտավորություններ, հաշվանցում	Ներկայացված զուտ արժեքներ	Ֆինանսական գործիքներ չճանաչված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Ստացված դրամական միջոց	Զուտ
Ֆինանսական ակտիվներ						
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,712,818	1,712,818	-	-	-	-
Հազար դրամ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ					
	Համախառն ակտիվներ	Համախառն պարտավորություններ, հաշվանցում	Ներկայացված զուտ արժեքներ	Ֆինանսական գործիքներ չճանաչված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Ստացված դրամական միջոց	Զուտ
Ֆինանսական ակտիվներ						
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,525,116	2,525,116	-	-	-	-

Ապահովագրական դեպոզիտ

MasterCard ընկերության ասոցիատիվ բանկերը պայմանագրով սահմանված կարգով վճարել են ապահովագրական դեպոզիտ, որպես ապահովման միջոց՝ իրենց կողմից թողարկված քարտերով MasterCard վճարային համակարգում գործարքներ կատարելու համար: Նշված հավաքագրումը և դրա նկատմամբ գոյացած ֆինանսական եկամտի բաշխումը առևտրային բանկերի միջև կատարվում է Ընկերության կողմից: Ապահովագրական դեպոզիտի վերաբերյալ հաշիվը բացվել է Ընկերության անունով, սակայն դա չի ներառվել Ընկերության ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, քանի որ ապահովագրական դեպոզիտի վերաբերյալ ռիսկերը և օգուտները, փաստացի, կրում են MasterCard ընկերությունը և առևտրային բանկերը: Ապահովագրական դեպոզիտի գումարը 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում է 862,306 հազար դրամ (2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 849,850 հազար դրամ):

Բանկային (պրոցեսինգային) հաշիվ

Ընկերության անունով «Էյչ-Էս-Բի-Սի Բանկ Հայաստան» ՓԲԸ-ում բացված հաշվի միջոցով կատարվում է ԱրՔա և MasterCard վճարային համակարգերի քարտերով կատարված գործարքների փոխադարձ վճարումները (մարշրուտիզացիան, պրոցեսինգը): Սակայն հաշվի մնացորդը չի ներառվել Ընկերության ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, քանի որ Ընկերությունը չի կրում դրա հետ կապված ռիսկերը և օգուտները: Հաշվի մնացորդը 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում է 850,512 հազար դրամ (2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 1,675,266 հազար դրամ):

Փոխհատուցվող գումարներ

Առևտրային բանկերի կողմից Ընկերությանը փոխհատուցվում են գումարներ, որոնք բաղկացած են MasterCard-ի միանվագ և տարեկան վճարներից, ինչպես նաև ծրագրային ապահովման տարեկան վճարներից և այլ ծախսերից: Ընկերությունը համարվում է պայմանագրի կողմ նշված ծախսերի կատարման վերաբերյալ: Փաստորեն, Ընկերությունը հանդիսանում է միջնորդ առևտրային բանկերի, MasterCard-ի և այլ կազմակերպության միջև: Ելնելով նշվածից՝ փոխհատուցվող գումարները չեն ներառվել Ընկերության շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Փոխհատուցվող գումարները 2018թ. ընթացքում կազմել են 9,507 հազար դրամ (2017թ.՝ 10,712 հազար դրամ):

27 Պարտավորվածություններ

27.1 Կապիտալ ներդրումների գծով պայմանական պարտավորություններ

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության պայմանագրային պարտավորությունները ոչ նյութական ակտիվների գծով կազմում է 60,713 դրամ (2017թ.՝ նույնպես):

27.2 Գործառնական վարձակալության գծով պարտավորվածություններ՝ Ընկերությունը որպես վարձակալ

Ընկերությունն իր գործունեությունն ապահովելու նպատակով գործառնական վարձակալությամբ ստացել է տարածքներ տաս տարով: Ընկերությունը վարձակալության ժամանակաշրջանի վերջում հնարավորություն չունի ձեռք բերել վարձակալված տարածքները:

Չեղյալ չհայտարարվող գործառնական վարձակալության գծով վճարվելիք վարձավճարները ներկայացված են ստորև.

Հազար դրամ	2018թ.	2017թ.
Մինչև 1 տարի	21,600	21,600

28 Պայմանականություններ

28.1 Ապահովագրություն

Հայաստանում ապահովագրական համակարգը զարգացման փուլում է և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են մյուս երկրներում, Հայաստանում դեռ չեն կիրառվում: Ընկերությունը չունի ամբողջական ապահովագրական ծածկույթ իր ակտիվների և գործունեության ընդհատման համար, չունի նաև Ընկերության գույքի կամ գործառնությունների հետ կապված պատահարների հետևանքով գույքին կամ շրջակա միջավայրին հասցված վնասի գծով երրորդ կողմի նկատմամբ պարտավորությունների ապահովագրություն: Քանի դեռ Ընկերությունը համապատասխան ձևով ապահովագրված չէ, գոյություն ունի ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է անբարենպաստ նյութական ազդեցություն ունենալ Ընկերության գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

28.2 Հարկեր

Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է՝ հաճախակի փոփոխվող օրենսդրությամբ, որը հաճախ մեկնաբանություններ է պահանջում: Հաճախ տարբեր հարկային և իրավասու մարմիններ տարբեր մեկնաբանություններ ունեն: Հարկերը հարկային մարմինների կողմից ենթակա են վերանայման և ուսումնասիրության: Հարկային մարմիններն օրենքով լիազորված են տուգանքներ և տույժեր առաջադրել:

Վերոհիշյալ հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել ավելի մեծ հարկային ռիսկեր, քան այլ երկրներում: Ղեկավարությունը համոզված է, որ հարկային պարտավորությունների գծով կատարել է համապատասխան հատկացումներ հարկային օրենսդրության իրենց մեկնաբանության հիման վրա: Այնուամենայնիվ, հարկային մարմինների մեկնաբանությունները կարող են տարբերվել, և դրանց ազդեցությունը կարող է զգալի լինել:

29 Կապակցված կողմեր

Ընկերության կապակցված կողմերը ներառում են բաժնետերերը, հիմնական ղեկավար անձնակազմը և այլ:

29.1 Վերահսկողություն

Ընկերությունը վերահսկվում է Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կողմից, որին պատկանում է Ընկերության բաժնետոմսերի 56.25% և որը հանդիսանում է Ընկերության վերջնական վերահսկողը:

29.2 Գործարքներ բաժնետերերի հետ

Հաշվետու տարվա ընթացքում Ընկերության և իր կապակցված կողմերի միջև իրականացվել են հետևյալ գործարքները, և հաշվետու ամսաթվի դրությամբ մնացորդները և տարվա եկամուտները հետևյալն են:

Հազար դրամ

Շահույթ կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն	2018թ.	2017թ.
Մայր ընկերություն		
Ապրանքների վաճառքից հասույթ	10,159	55,971
Ծառայությունների մատուցումից հասույթ	2,787,765	2,555,530
Տոկոսային եկամուտ	11,517	6,356
	<u>2,809,441</u>	<u>2,617,857</u>
Վարձակալության ծախսեր	(1,803)	(148)
Հազար դրամ	31	31
Մնացորդներ	դեկտեմբերի 2018թ.	դեկտեմբերի 2017թ.
Մայր ընկերություն		
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	77,615	69,398
Մնացորդներ դրամարկղում և բանկերում	335,964	281,614
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	15,275	15,000
	<u>428,854</u>	<u>366,012</u>

29.3 Գործարքներ ղեկավարության և նրանց անմիջական ազգականների հետ

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության ղեկավարությունը և նրանց անմիջական ազգականները «Արմենիան Քարդ» ՓԲԸ-ի կանոնադրական կապիտալում էական մասնակցություն չունեն:

Հիմնական ղեկավար անձնակազմը ժամանակաշրջանի ընթացքում ստացել է հետևյալ վարձատրությունը, որը ներառված է «Հատուցումներ աշխատակիցներին» հոդվածում.

Հազար դրամ	2018	2017
Աշխատավարձ և պարգևատրումներ	97,555	80,840